

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár r. t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A munkásokért.

Nekünk a szociálpolitika terén hosszú időknél mulasztásait kell pótolnunk, s mindenestre ügyelnünk kell arra, hogy a mikor egyfelől a világon keresztül zugó ujeszmeáramlatok lüktető hatásai alatt, másfelől a magunk állami érdekei szempontjából teremő munkára vállalkozunk: minden reformmunkánkat egyfelől a fokozatos haladás és szabadelvűség eszméje, másfelől azonban a hamisítatlan magyar nemzeti gondolat vezesse.

Szociálpolitikai alkotásaink terén is szemelőtt kell tartanunk mindig magyar nemzeti egyéniségünket és magyar államiságunkat s a mikor arra törekszünk, hogy fejlődő gazdasági életünk rendjéhez képest a munkásvilág jogos igényeit állami intézmények során kielégítsük s jogos érdekeit védelmezzük: annak a vezérgondolatnak kell előttünk lebegnie, hogy a magyar munkásvilág érdelem- és gondolatvilága megmentessék a magyar hazafiság számára.

Bizonyságot kell szolgáltatnunk a minden rendű munkáságnak arról, hogy a magyar állam nemcsak akar, de tud is gondoskodni róla s a magyar államot, a mikor rátér a szociálpolitikai alkotások széles mezejére, hogy ott széles barázdákat szántván, ezekben a jövőndő fejlődés magvait el-

hintse, igazán a demokratikus haladás és az emberszeretet fonséges érzelme vezeti.

Ez irányelvek vezérelték kereskedelmi kormányunkat, midőn a részben német, részben osztrák minták után készült 1891. évi XIV. t. cz. által létesített biztosítási intézmény gyökeres átalakítását tűzvéni ki célul, bátran rálépett az újításnak arra a terére, a melyen a munkásbiztosítás intézményénél egész Európa előtt jár.

Mert nyilvánvaló, hogy Európaszerte mindenütt a munkásbiztosítás terén az alkotó és újító törekvés, egyfelől a különböző biztosítási ágak egységesítése, másfelől az egész biztosítási szervezet központosítása felé hajlik.

Hogy mégis a külföldön a munkásbiztosítási intézményt nem építik fel újból és pedig ezekre az alapelvekre, ennek oka abban rejlik, hogy ott már nehéz dolog a régi idő óta fennálló, történelmileg is kifejlődött intézményt megbolygatni; és mert a nagyobb külföldi államok erősen kifejlődött ipari élete mellett a munkásvilág nagy kiterjedtségénél fogva az intézmény egységesítés és központosítás nélkül is prosperálhat, míg nálunk a szerzett tapasztalatok szerint az eddigi alapokon a munkásbiztosítási intézmény jórészt elkallódott, ahelyett, hogy fejlődött volna.

Feltétlenül szükséges tehát a reform,

melynek alapelvei, szerencsés kézzel megoldva a következők:

1. a biztosítás kötelező természete;
2. a biztosítási szervek központosítása;
3. a betegség és baleset esetére való biztosítás egységesítése;
4. a közvetítő helyi szervek egységesítése;
5. teljes paritás a teherviselésben és képviselésben;
6. a választott bíróság intézményének felállítása.

Ez elvek vannak lefektetve a javaslatban, melyekre következetes és szigorú keresztül vitelénél, ha történt is némi engedmény a részletekben, ezeket a különleges viszonyainkból kifolyóan parancsoló szükség követelte s mely kivételek, ha a reformon bizonyos szépséghibát ejtettek is, annak alapelveit lényegében nem érintik s meg nem változtatják.

Meg vagyunk tehát győződve, hogy a reform a magyar szociálpolitika terén nagy haladást jelent és hatásaiban áldásos lesz s őszintén kívánjuk, hogy áldásthozó hatását törvényerőre emelkedve mielőbb éreztesse.

Politikai hírek.

A kiegyezés kérdéséről nyilatkozott az osztrák kormány kereskedelmi minisztere. Azt mondotta, hogy a két állam kö-

TÁRCZA.

A harang.

— Szabad líceumi előadás. —
 (Folytatása és vége.)

A harang elkíséri az embert az élet minden viszonyai közé; örömet, buját hirdeti; vele van születésétől sirjáig. Hangulatot, poézist áraszt szereplésével. Innen van, hogy a költők is szívesen és kegyelettel beszélnek hozzá és felőle. Csak egy két példát említek: Szeged újjászületésének emlékére 1883. október 15-én nagy ünnepet rendezett. Szabados János alkalmi költeményét szavalta Nagy Ibolyka, a gyászoló Szeged személyesítője. A költemény vége így hangzik:

„Óreg harang! melynek zengésében
 Oly sokszor lett enyhét, vigaszt szívem,
 A midőn éreznélved kihirdetett
 Örömet, gyászt, magasztos ünnepet,
 Óreg harang! miért állt el szavad?
 Temetni kell ma a halottakat!
 Csak zugj! Csak sirj! széthullt a nagy család,
 Mely az ezret hetvenszer lépte át.
 Csak zugj! Csak sirj! ninos már többé Szeged.
 Őis gyászt hazám, sirass el engemet!”

Göndör Sándor pedig így búcsúzik a „Falú rosszában” szülőfalujától:

„Soha se integess, édes falum tornya, nem mehetek vissza, sok az én irigyem! (Távoli

harangszó). Kongasd vén Robotos! bucsuztatót húzol! az a ti rosszatok messze utnak indul s nem hágy itt egyebet, csak ideje javát, csendes szeretetet, nyugvó halottakat, meg egy hűtelen leányt!... Jaj! de káprázik a szemem! mintha sűrű szitán néznék keresztül... a fejemben pedig úgy zsi bong valami... Hagyd el azt a harangot, Robotos, mert a szívem jobban zug azóta!...”

A legszebb azonban Vajda János költeménye: „Mit kongnak-bongnak a harangok?”

„Ahogy egyszer Stájerben üldözötten bujdokolván, egy kis völgyi érnek partján, szük bujóska gyaloguton mendegélek egymagamban — képelegve szép hazámnak istenáldott hegy-völgyéről, atokvert sok jó fiáról: hát egyszerre kétfelől, gondolom, hogy azokból a nagy, fekete vashegyekből megszólalnak láthatatlan, földalatti bús harangok zúgva-búgva, szomorúan. Olyanformán, csak-hogy annál még százsorta szomoruban, mint az a siralom-ének, mit keserves, töredelmes bucsujáró nép zokogva énekel... A vezeklő, gyászos hangok, mint hőmpölygő árhullámok, az egész mély, széles völgyet elöntötték bús panasszal... Engen is megállítottak és levertek labaimról. Ismeretlen bűtől, gondtól megnehezült szívvel, fővel leborultam, hallgatóztam: lelkem égnek ajánlottam, s addig vártam, míg kívártam, megérttem, megtanultam: mit beszélnek?

oly busan mit kongnak-bongnak a harangok?”...

Azután egymásután szólaltatja mind az öt harangot. A legnagyobb hangjából egy általános gyűlöletben meghalt zsarnok lelke, a másodikból egy ledérségben töltött élet sivársága fölött bankódó világi lelke, a harmadikból a szerencsétlen Psammanitnek, Egyiptom királyának a lelke szól, aki a hatalom és dicsőség fényében s szeretett szép családjá körében élt s mindezt, még szabadságát is elrabolta tőle Kambizesz; a negyedik Beatrice Cenci gyászos sorsát kessergi, az ötödik egy hiu és csalfa leányt, kit megcsalt szerelmese ölt meg.

„Magam is elszenderülvén, s álmodván a hallottakról, a meghűsölt esti légtelen bujdosó utamra tértem. És sokáig gondolkodtam a harangok mondájáról; kiváltképpen, hogy mi hát itt az egészről tanulság. Az egész világ valóban, csak egy óriási szinpad; végre ugy rémlett nekem, hogy ahol a becületlenek, és a gazdagnak; szépnek, rutnak személyesítője mind egy célra, egy alapeszmének végleges kivitelére játszik... és ez alapeszme? Ez a szinpad-alkotónak a megfoghatatlan, láthatatlan legnagyobb világgöltőnek: a Mindenhatónak titka. És halandó elme e nagy titok sűrű fátyolat föl soha, soha nem lebbenti.”

L. I.

zött levő viszony állandó rendezésére törekcszenek és pedig oly értelemben, hogy az 1867-diki kiegyezésben felsorolt garanciák, vagyis a vám- és bankközösség megmaradjanak. Ez pedig annyit tesz, hogy a kiegyezést vagyis gazdasági közösséget nem úgy, mint eddig volt, tíz évre kötne meg a két állam egymással, hanem állandósítja. S ezzel aztán egyszer s mindenkorra vége lenne az önálló magyar vánterületnek. Vagyis ugyanazt akarja az osztrák kormány, a mit valamikor Bánffy kormánya akart megcsinálni az ischli klauzulával; s a mibe Bánffy kormányával együtt bele is bukott éppen a mai többség, a függetlenségi párt vehemens támadása folytán. És most felteszi az osztrák kormány a magyar parlament többségéről, a függetlenségi pártól, mely többségét a magyar vezényszó mellett az „önálló vánterület” jelszavával szerezte: felteszi erről a Kossuth Ferencz vezetése alatt álló pártól, hogy megköti a gazdasági közösséget Ausztriával örök időkre s ezzel gyalázatosan cserben hagyja saját főlvét s a benne bizó jóhiszemű magyar közönséget. Nem! ilyen szélhámosásra a magyar parlament többsége nem lesz kapható.

Közigazgatási bizottság.

Folyó hó 13-án tartotta a K. B. báró Kemény Árpád főispán elnöklete alatt rendes gyűlést. A választott tagok közül jelen voltak: Zeyk Daniel, Csató János, gr. Bethlen Sándor, b. Kemény Pál, Zeyk Kálmán, Török Bertalan. — Szász József alispán jelentése szerint a közigazgatás menete a mult hóban rendes volt, de a kivándorlás tulnyomó részben Amerikába oly nagy méretet öltött, hogy az útlevélek kiállítására magábanvéve szükségessé tette egy segédmunkaerő rendszeresítését iránt a felterjesztést, mit a belügyminiszter márczius 1-től engedélyezett is. — B. Bánffy Kázmír főjegyző előterjesztette az 1906. II. feléről szóló K. B. és erdőrend. biz. jelentéseket.

Cirner Ákos aljegyző utadó ügyekben és vizsgai ügyekben tett előterjesztéseket. Utóbbiak közül a Hollaky Zoltánné diódi birtokos telken a törvényhatósági ut érdekében létesített vízlevezető árok kérdése hosszabb vitára adott alkalmat, a mely az előadó javaslatának elfogadásával nyert befejezést.

Incedi Joksman Ödön kórházi ügyeket és kivételes nősülési engedély iránti kéréseket, Zalányi Géza aljegyző illetőségi és kórházi ügyeket adott elő.

Pénzügyigazgató jelentése szerint a mult év végén az adóhátralék 3,309,310 korona 23 fillér; folyó előírás a mult hóra 442,891 korona 081. f. Erre befizettetett a mult hónapban 111,956 korona 92 fillér. A hátralék az előírás 97%-nak felel meg.

A hadmentességi díj 183,120 kor. 91 fill. Országos betegápolási pótdíj 110,567 korona 96 fillér.

Bélyeg- és jogilletékek 805,567 korona 30 fillér.

Illeték-egyenértékben 33,414 kor. 09 fill.

Fogyasztási és italadóban 9,503 kor. 59 fill.

Államépítészeti hivatal főnöke jelenti, hogy úgy a csombordi, mint a mihálczfalvi vámoshidak újból kiadattak, azonban az előirányzaton alól.

Tanfelügyelő jelentéséből kiemeljük, hogy a közig. biz. egységes óhaját teljesítette a közokt. miniszter, midőn Alsó-Fehér vármegye

tanfelügyelője mellé segéd-tanfelügyelőt rendszeresített s arra a képességéről és buzgalmaról több év óta ismert Barcsai Albertet nevezte ki.

Tiszti főorvos szerint a mult hó nagyon kedvezőtlen statisztikát adott. Így a halálozások száma 39-el volt több a születéseknél.

Betegség is annyi volt mint ritka hónapban.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Kinevezés.** A m. kir. államvasutak igazgatósága dr. Reich Béla helybeli orvost a nagyenyedi talpfatellitótelep, valamint a Nagyenyed—Tövis állomások közti vonalrész orvosi teendőinek végzésére pályavárossá kinevezte.

— **Eljegyzés.** Szittner Mariska balászfalvi tanítónő e hó 10-én Nagyenyeden eljegyezte Fodor Rezső balászfalvi kir. adótiszt.

— **Halálozás.** Alig mult el fél éve, hogy társadalmunknak közkedveltségű tagja volt kaáli Nagy Endre. A daliásan szép férfi alakjáról még hosszú munkás és szeretetre méltóan vidám jóvendőre, késő agykorra lehetett volna következtetni. S ime! a pusztító kór fél év alatt megölte s elpusztította a dus életerőt. Kaáli Nagy Endre, mint segesvári p. ú. igazgató-helyettes, kínos szenvedés után Budapesten, hol betegsége orvoslást keresett, f. hó 10-dikén este meghalt. Temetése ugyanott történt f. hó 12-dikén d. u. 3 órakor. Gyászoló családjá fájdalomában egész részvétellel osztozunk. Nagyenyedi barátai koszorút küldöttek ravatalára.

— **Hushagyó.** A rövid, de hangulatos farsangra a Sportegyesületnek hushagyó-kedden megtartott szép sikerű táncestélye tette fel a koronát. A tánc kilencz órakor csárdással vette kezdetét. Az első négyest 18 pár tánczolta. És tartott a jó kedv a kedélyes és szép zenével fűszerezett szünórán s az ügyesen rendezett, állandó derűltségre hangoló kotilion-figurákon keresztül nem is hajnalig, hanem egész reggelig. A jelen volt hölgyek kitünően mulattak és egy szép est emlékeivel távoztak.

— **Hymen.** F. hó 16-án köt házasságot Klemm Miksa fa- és cserkéreg kereskedő Szászsebesben Bechthold Zelmával. Sok szerencsét!

— **Házasság.** Vasárnap, f. hó 14-én kötötte házasságát Horváth Kálmán fiatal kovácmester Tüzes Matilddal, néhai Tüzes Lajos rendőrbiztos leányával. Tanuk Bakó Károly és Kunsch Antal voltak.

— **Halálozás.** Özv. Lázár Józsefné született Vass Zsuzsánna 65 éves korában folyó hó 12-én meghalt. Lázár József sütőmester édes anyját gyászolja az elhunytban. Temetése ma délután lesz.

— **Felolvasás.** Tegnap este Fogarasi Albert tanár vetített képekkel illusztrált érdekes felolvasást tartott Pompeiről szép közönség jelenlétében.

— **Ismeretterjesztő** előadásainak a második sorozatát fejezte be a helyi Iparos-Önképzőkör a mult vasárnap délutánjával. Ez alkalommal a nagyszámu hallgatóságnak Szücs Elemér koll. főérdész tartott igen tanulságos felolvasást a szociálizmus kezdetéről és jelen állapotáról. A felolvasáson ki-

vül Mathé Erzsike kedvesen előadott monologja és a dalkar éneke tették kellemessé a délutánt.

— **Szabad Lyceum.** A most megalakult szabad lyceum, mely feladatának az ismeretek terjesztését tűzte ki, végrehajtó bizottsága f. hó 6-dikán megtartott összejövetelén, egy szűkebb körű végrehajtó bizottságot küldött ki, az előadások rendezése és az összes ügyek intézése céljából. Az elnök Fogarasi Albert mellett három esztendőre megválasztották Róka József pénzügyigazgató, Fogarasi Béla gimn. igazgató, dr. Farnos Dézso gimn. tanár és a titkárjegyző Molnár Gyula, a talpfatellitótelep főnöke. Az érdekesnek ígérkező előadások sorozata f. évi márczius hó 6-dikán kezdődik, a mikor is Fogarasi Albert a szabad lyceumok eredetéről fog felolvasást tartani. A következő előadások tárgyát és idejét előzetesen fogjuk t. közönségünkkel tudatni.

— **Ösztöndíj** iparosok özvegyei és árvái számára. Szakmájában kivált, józan életű, de fiatalon elhunyt, de képesítéshez kötött ipart űzőt magyar-honos iparos mesterek szegénysorsu özvegyei, vagy szegénysorsu de 18 évet még be nem töltött fiu esetleg leány árvái számára, a kereskedelmi miniszter 7 darab egyenként 300—300 koronás, 1 drb 226 koronás segélydíjat rendszeresített. Pályázhatnak özvegyek és árvák, ez utóbbiak anyjuk, vagy gyámjuk útján.

— **Vonatösszeütközés Kolozsalaguton.** Február 2-án éjjel a Kolozsvárról jövő személyvonat Kolozsalaguton összeütközött egy teherszállító vonattal, mely vigyázatlanságból azon a vágányon maradt, melyen a személyszállító vonat jött. Szerencsére azonban az utasoknak nem történt semmi bajak, csupán két szakasz rongálódott össze.

— **Szólóbirtokosok figyelmébe.** Tavaszra ismét sok új szőlő kerül ültetésre, e munkánál „A szőlő helyes ültetése” című könyv sok helyes útbaigazításával nagy segítségére van a szőlőbirtokosoknak. Ne mulassza el tehát senki e hasznos könyvet megrendelni, melyet Maurer János (Kecskemét) ösmert szakember írt, ára fűzve 2 korona, kötve 2 korona 50 fillér. Ugyanott rendelhető meg „A szőlő helyes metszése”, mely könyvnek jellegje: „Szőlőt metszeni könnyű, de helyesen metszeni nehéz!” Ára fűzve 2 korona, kötve 2 korona 50 fillér. — Megjelent a „Szőlészeti és Borászati Lap Naptára” is az 1907-ik évre, dús változatos, tárgyilagos és egészen új tartalommal. Ára 1 korona. Megrendelhetők az ár előleges beküldése mellett szerzőnél: Maurer János, Kecskemét.

— **Gazdasági munkás- és oselédlakások.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter a „Gazdasági munkás- és oselédlakások” című kiadásában megjelent művet az Alsófehérvármegyei Gazdasági Egyesületnek megküldötte. A művet az érdeklődők az egyesület titkári hivatalában (Vármegyei ház) hivatalos órák alatt megtekinthetik.

— **Motorbenzin árszabás.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara az érdekeltek tulomására hozza, hogy a benzinmotorral dolgozó kisiparosok és kigazdák részére rendelt benzin mérsékelt eladási ára a mult évi december hó 1-től folyó évi június hó 1-ig terjedő időszakra, illetőleg további intézkedésig méterálmásánként 20 (husz) koronában lett megállapítva. Bővebb felvilágosítást a kamara irodája ad.

— **Forgalomból kizárt szivarke-hüvelyek.** Az Országos Magyar Keres-

kedelmi Egyesülés Kolozsvári Kerülete az érdekelt kereskedők tudomására hozza, hogy az alábbi felsorolt szivarka-hüvelyek és pedig: Aida arany véggel sz. n. Klup, sz. n. Dámos, sz. n. Egyiptomi fibisz, sz. n. Elite parafa véggel, Figaro arany véggel, Ghibimbek sz. n. Hors bocs-ots arany véggel, sz. n. Hyk-sos arany véggel, sz. n. Horus arany véggel, sz. n. Havanna dohánylevél boritékkal, Impertare arany véggel, Irisz sz. n., King sz. n. aranyvéggel, Kheops-Khedive sz. n., Lautus sz. n., Luxus sz. n., La feur szopókával, Osiris (osiris osirió) sz. n., Phönix sz. n., Phod les princess szopókával, Princesasa sz. n., Ramsos arany véggel, Sphoigsz arany véggel, sz. n., Schephoardes hotel arany véggel, Sámson sz. n., a kereskedelmi forgalomból kormányhatóságilag ki vannak tiltva, mivel a kincstár által előállított illetve forgalomba hozott szivarkák elnevezésével azonos, vagy ahhoz hasonló és így megtévesztésre alkalmas felírással vannak ellátva. A felsorolt hüvelyek raktáron tartása és forgalomba hozása kihágást képez és az áru elkobozásán felül pénzbírsággal is büntetettik.

— **Mindjártunknak kell** néha egy erősítőszert, mert a folytonos munka fárasztó. Kitűnő erősítő szernek bizonyult a „Scott-féle Emulsió”, mely főleg csukamáj-olajból áll, csakhogy igen jó ízű és a leggyengébb gyomor is könnyen emésztheti. A „Scott-féle Emulsió” minden gyógyszerárban kapható.

— **Mese az írógépről.** Ezuttal nem a kiváló író Szomaházy István művéről akarunk írni, hanem el akarjuk mondani olvasóinknak, hogy legújabb Amerikában egy oly írógép került forgalomba, melynek szerkezete oly csodás, hogy valóban mesébe illő. Ezen írógépet Hammond, a világhírű amerikai mérnök találta fel és legnagyobb előnye kétségtelenül abban rejlik, hogy egy és ugyanazon írógép a világ minden nyelvére használható; legyen az magyar, német, szerb angol, kina, japán, török vagy héber. Ezen az írógép-technika terén eddig megoldatlan problémát Hammond úgy oldotta meg, hogy írógépén az összes 90 betű egy géprészt képez, mindössze 10 gramm súlyú és egy másodperc alatt a gépbe betehető vagy kivethető. Hammond New-Yorkban óriás gyárat építtetett és úgy értesülünk, hogy immár Magyarországon is létesített fióktelepet, melynek vezetői Faragó testvérek Budapest, V., Arany János-utca 8 szám. Ezen Hammond írógépek legújabb példányai nevezett cégnél megtekinthetők.

Közgazdaság.

Ültessünk és ápoljunk fákat!

Komoly intés és rövid utasítás a faállomány szaporítása és ápolásához a városok és vidékek részére! Az ország haszna, egészsége és szépítése érdekében.

„Ültessetek fákat! Minden galy, melyet most elástok, idővel édes gyümölcsessel és kellemes árnyékkal frissíteni fog!”
(Folytatás.)

A faültetvények létesítése.

Ez a legfontosabb rész, mert a gondos ültetvényezéstől függ az egész siker; ne sajnáljunk ezen munkánál semmi fáradságot és figyeljünk a következőkre:

1. Az ültetvényező anyagot: fákat, cserjéket, csemetéket jól ki kell válogatni, ezeknek jól iskolázott, egészséges, erős fáknek kell lenni megfelelő gyökézzel. Gyengébb anyag értéktelen, a legcsekélyebb árat sem éri meg, és ilyentől óvakodjunk.

2. A fák elhelyezése legyen a szemnek kellemes és a körülfekvő tárgyakkal arányos. Magas fák alacsony környezetbe és alacsony fák magasabb környezetbe való elültetése kerülendő.

3. Az ültetés előtt a talaj jól előkészítendő; assunk nagy fagödröket és a felső jó földet tartjuk meg, míg az alsó rossz földréteg eltávolítandó, hogy a gödör csak jó földdel legyen feltöltve. Minél keményebb és rosszabb a talaj, annál nagyobb gödröket kell ásni: ezen esetben 1 1/2 méter széles és 70 ctm. mély gödör szükséges; jó talajban elegendő 1 méter széles és 60 ctm. mély gödör is. — Ha trágya is lesz használva, úgy ennek öregnek, rohadtnak kell lenni és a gödör alján és oldalán, nem közvetlenül a fa alatt ásandó el. Minél korábban lesznek a gödrök ásva, annál jobb; a tavaszi ültetvényezésekhez a gödrök már ősszel vagy télen ásandók. A felső földnek mindig lejjebb, az alsónak pedig felülre kell kerülni.

4. Nedves helyeken, és rossz, áthatlan, sziklás talajnál, az ültetvényezés dombocskákra végzendő. — Ezen dombocskákra való ültetvényezés, különösen nedves és áthatlan talajoknál igen jó; a gödör bőségesen legyen megtöltve földdel úgy, hogy a föld még 20—30 ctm. magasabb legyen és csak erre lesz a fa állítva, és aztán földdel feltöltve, úgy hogy egy 60—80 ctm. magas domb keletkezik, a domb hajlái legyenek ferdék.

5. Az elültetett fáknek sohasem szabad az ültetvényezés után magasabban és csak legfeljebb 3 ctm-rel mélyebben állani, mint azelőtt a faiskolában állottak. — Így tehát az ültetés alkalmával körülbelül 15 ctm-rel kell a fák magasabban állítani a körülfekvő talajnál, mert a föld még süpped és csak 2 év múlva lesz ismét egyenlő a területtel. — Az ültetvényezésnél a gyökerek és galyak éles késsel visszavágandók. A megsértett gyökerek és ágak egészen levágandók! A hosszú gyökereket 30—40 ctm-nyire vágjuk vissza. Az ültetésnél a gyökerek kézzel sugar alakban helyezendők, és közéjük kézzel szorítsuk a földet; a gyökereknél mindig friss és jó földet kell használni; igen hasznos ha a föld közé éles homok van keverve. — A földet keménynyé taposni és meglocsolni mindig szükséges, különösen a tavaszi ültetvényezéseknél. — Minden fának adjunk czölöpöket; ezeket azonban az ültetés előtt verjük a földbe. A faczölöpöknek sohasem szabad a korona alá nyulni, mert akkor akadályozzák a korona minden iránybani fejlődését és megsértik az ágakat. — Az újonnan ültetett fák lazán kell a czölöpökhöz kötni, hogy leülpedhessenek. A fa alatti területnek, rövid trágya, polyva, turfa, fűrészpör és hasonlókkal való fedése igen jó, mert a talajnedveséget fentartja és elősegíti a gyökerezést.

6. A legjobb és legalkalmasabb ültetvényezési idő a késő őszi és a korai tavasz; ha későn, midőn már a rügyezés megindult, vagyunk kénytelenek ültetni, akkor a fák busá-

san locsolandók az ültetés után, és fedjük be a fa alatti területet rövid trágyával; ez esetben az első hat héten át hetenként kétszer kell jól locsolni.

A fák ápolása.

Minden fának gondos ápolásra van szüksége, hogy jól fejlődjön.

1. Az ültetvényezés első évében és lehetőleg később is, szárazság idején a fákát öntözni kell. Az öntözést ritkán szokták jól teljesíteni; a legkevesebb viz, mennyi egy fának szükséges, egy kanna, de jobb 2 kanna viz.

2. A gyümölcsfák koronáját metszés által kell a belső ágoktól megszabadítani és tisztán, világosan tartani, miáltal a kívánt alakjukat is el lehet érni és őket ezen alakban megtartani. Árnyék- és sorfák természetesen fejlődésükben hagyandók.

3. A legnagyobb befolyást gyakorolja a fákra az alattuk levő talaj lazítása, mert ez a növény elmozdításának fontos tényezője. A talajlazítás úgy történik, hogy a törzs körül a földet mélyen felássuk, a mi leginkább őszei, november és december hónapokban történjen és emellett mi a második évben assunk el trágyát is, hogy a fának friss tápanyagot nyujtsunk. A fa alatti területet a fűnek sohasem szabad ellepni.

4. Utakon, tereken és forgalmasabb helyeken a fatörzseket alkalmas eszközökkel, mint fűz vagy sodrony-fonatokkal vagy fából, nád-ból, tövisből, stb. készített kerítésekkel kell megkarosítások ellen megvédeni.

Kivánatos, hogy minél több fák ültessenek, a mi nagy hasznára és javára lenne az emberiségnek és az egész országnak.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részv.-társ.

Oktalan és elitélendő

az az ember, aki betegesnek érzi magát anélkül, hogy állapotán segíteni igyekezne és amikor a legkisebb munka is fáradságonak tűnik és az ember életkedve fogyni kezd. Ily esetben a gyógyszerkamájolajból alphasphorsavas méz és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsió egyike a legjobb és legbiztosabb szereknek a test és idegrendszer erősítésére, felelesztésére. A Scott-féle Emulsió csakis a legjobb minőségű alkatrészeket tartalmazza, felülmulhatatlan tápszer, mely gyorsan új kedvet és új életerőt önt az elpetyhűdt szervezetbe.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg beküldése ellenében mintával bérmentve szolgál:

208 1—

Dr. Budai Emil „városi gyógyszerára” Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

≡ Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér. ≡
Kapható minden gyógyszerárban.

A nagyérdemű közönséget tisztelettel kéri

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermekdivatáru kereskedő,

hogy mielőtt bál és tavaszi szükségletét bárhol is beszerezné, előbb főtér 4. szám alatt lévő raktárát, mely a közelgő időnyre dusan van a legjobb minőségű árukkal ellátva, szíveskedjék meglátogatni.

Meghívás.

A „Hangya“ a magyar gazdaszövet-ség fogyasztási és értékesítő szövetkezete kötelekébe tartozó Nagyenyei fogyasztási és értékesítő szövetkezet **1907. évi február 24-én d. u. 3 órakor** a városház tanácstermében

rendes évi közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 21. §-a értelmében meghivatnak.

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárószámadások megvizsgálása és felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tisztajövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság kiegészítése.
6. A felügyelő-bizottság választása.
7. Netaláni indítványok.

1906. év december 31-én a tagok száma 230, üzletrészeinek száma pedig 397 volt; az év folyamán belépett 33 tag 49 üzletrészszel; kilépett 24 tag 31 üzletrészszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg az üzlethelyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Nagyenyed, 1907. január 20-án.

Nagyenyei fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Bereczky. 36 1-1 **Hollós.**

134/1907. véghr. szám.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 1009. sz. végzése következtében dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Aradi butorkészítő iparosok szövetkezete javára Bretán Miklós ellen 248 kor. s jár. erejéig 1906. évi október hó 27-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2444 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: butorok, evőeszközök, bor, söröspolozékrény, stb. nyilvános árverésen eladtnak. Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1906. évi V. 1009/4 számú végzése folytán 248 korona tőkekövetelés, ennek 1906. évi május hó 31. napjától járó 5% kamatai, biróilag már megállapított költségek erejéig, Tövisen az alperes lakásán a vasuti állomásnál leendő megtartására 1907. évi február hó 21-ik napjának délelőtti 10^{1/2} órája bataridőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsaron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elővezetendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1907. évi február hó 2. napján.

Gajzágó Simon,
kir. bir. végrehajtó.

34 1-1

**Egy jó családból való fiút
bármily mesterségre egy szigoru iparoshoz adnának.**

Bővebb felvilágosítás Nagyenyed, Vár-szeg-utca 34. sz. alatt.

35 1-1

Hirdetés.

Nagyenyeden a Tövis-utczában egy **3 szobából álló lakház bérbe kiadó avagy örökáron eladó.** Értekezhetni lehet Vár, 2. szám alatt.

28 3-3

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

100 KAT. HOLD.

A legszebb gyümölcsfák.

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany
1 millió előkerítés csemete.
Sétaterfák • Diszcserejek • Rozsák
Bogyogyümölcsök stb.

Kifogástalan szőlőoltványok.

2 1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

215 36-104

Nagyenyei Könyvnyomda és Papíráruhágyár részv.-társaság Nagyenyed.

Dobozárúgyár. Könyvnyomda. Litografiai és vonalzó műintézet.

Mindennemű **DOBOZÁRÚT** (Cartonnage) u. m. egyszerű és hajlitott dobozokat gyógyszerészek, cukrászok, kereskedők és gyárosok részére kisebb árucikkek jutányos és célszerű csomagolására olcsó áron szállít.

Műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, s mindennemű kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, póstacsomagcímkeket, pecsétjegyeket, címkeket, ragjelzőket, porkapszulákat, papírzsákokat, kötőzópapírokat és mindennemű gyógyszerészeti nyomtatványokat készít könyv- és könyvnyomdai, valamint dombornyomásban, olcsó árban, szép és izléses kiállításban.

A Balázsfalvi Takarékpénztár Részvénytársaság XVII. rendes közgyűlését

1907. február hó 24-én délelőtt 10 órakor Balázsfalván saját házában fogja megtartani, melyre a t. részvényesek ezen jelentés egyidejű közlésével ezennel meghivatnak.

A közgyűlés tárgysorozata:

1. Elnöki megnyitó, a közgyűlés határozatképességének megállapítása, a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kijelölése.
2. Az igazgatóság jelentése az 1906. évről, a mérleg és számadás előterjesztésével.
3. Takarékpénztári ügyész jelentése az 1904. évi rendes közgyűlés határozata alapján indított per befejezéséről.
4. A felügyelő-bizottság jelentése.
5. Határozathozatal a mérleg és számadás fölött, a nyereség felosztása, végül az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére adandó felmentvény tárgyában.
6. Három igazgatósági tag választása.

Azon részvényesek, kik szavazati jogukat gyakorolni akarják, részvényeiket az igazgatóságnál egy nappal a közgyűlés előtt letétbe helyezni kötelesek.

Az igazgatóság.

VAGYON.

Mérleg-számla

1906. december 31-ről.

TEHER.

		Korona	fill.
1	Készpénz	12577	25
2	Leszámitolt váltók	397035.30	
	„ „ biztosítva	106124.—	
3	Értékpapírokra előleg	503159	—
4	Értékpapírok	30136	30
5	Jelzálog-kölcsönök	646	—
6	Kötelezvény-kölcsönök	55472	—
7	Osztrák-magyar bank giró-számláján	46876	95
8	Viszleszámitolt váltók átmeneti kamatai	1173	83
9	Óvási költségek	941	70
10	Ügyvédi előlegek	164	39
11	Vásárolt ingatlanok	611	17
12	Intézet háza	9261	96
	leirva	14700.—	
		300.—	
		14400	—
		675420	55

		Korona	fill.
1	Részvénytőke	200000	—
2	Betétek	235905.99	
	„ tőkésített kamatai	8910.53	
3	Átmeneti váltók kamatai	244816	52
4	Visszleszámitolt váltók	7547	38
5	Tartalékalap	94177	—
6	Idegen számla	90120	06
7	Folyó számla	690	22
8	Részletfizetések	26	90
9	Fel nem vett osztalék	10305	82
10	Ki nem utalt jutalék	330	—
11	Leírás a váltótárczából	68	84
12	Nyereség	3271	72
		24066	09
		675420	55

TARTOZIK.

Veszteség- és nyereség-

számla 1906. decz. 31-én.

KÖVETEL.

		Korona	fill.
1	Visszleszámitolt váltó kamat	7703	81
2	Betétek tőkésített kamatai	8910	53
3	Betétek kifizetett kamatai	1881	60
4	Fentartási költségek	1831	73
5	Tiszti fizetések	7200	—
6	Adó és illetékek	7563	08
7	Leszámitolt átmeneti kamatai	7547	38
8	Tartalékalap kamatai	4291	42
9	Póstabérek	791	09
10	Leírás a váltótárczából	3271	72
11	„ a ház értékéből	300	—
12	Nyereség	24066	09
		75358	45

		Korona	fill.
1	Váltó		
2	Érték-előleg		
3	Jelzálog		
4	Kötvény		
	kamatok	70991	52
5	Különféle bevételek	3485	53
6	Ingatlan bérek	881	40
		75358	45

Balázsfalva, 1906. december hó 31-én.

33 1—1

Tornya Lajos s. k.
igazgató.Pongrácz Simon s. k.
főkönyvelő.

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő-bizottság:

Bretter Mór s. k.

Dr. Garda Kálmán s. k.

Kovács Károly s. k.

Mendl Henrik s. k.
felügy. biz. elnök.

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN.

Elvállalok mindennemű épület, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyosengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varró gépek és kerékpárok javítását a gyári árban való újonnan beszerzését, vegre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattynskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajánlom a ga. daközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan, rozélféjű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kieserélek, vagy kívánság szerint átalakítok.

Szakmámba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálok. Beoszes pártfogást kér

szíváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

12 12—104

műlakatos és gépjavitó műhelye.

HIRDETÉSEKET

legjutányosabban vesz fel
kiadóhivatalunk.

Eladó

32 3—3

szőlőoltványok.

50,000 drb első osztályu különféle fehér bor-fajok kedvező feltételek mellett eladók.

Bretter Mór balázsfalvi Erzsébet-szőlő tulajdonosnál.

Kitűnő minőségű és legnagyobb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-

gyár, Brassóban. Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. sz.

16 7—50

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

Nagyenyedi kiegészítő lakarekpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor.

Tartalékalap: 157.000 kor.

Előnyös

Vásárol

Letétbe

Idégen

Váltókat

Botétet

kölesönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhitelü pénzüzetek részvényeire.

és elad értékpapírokat.

elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.

kölesönöket a legelőnyösebben konvertál.

az összeg nagysága szerint 5 $\frac{1}{2}$ %, 6%, 6 $\frac{1}{4}$ % mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.

4 $\frac{1}{2}$ % kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

14 13—104

Elsőrangú

Gramofonok Fonográfok

Czimbalmok, Hegedűk,

Forgatható és önműködő Hangszerek

csekély havi

részletfizetésre!

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED

hangszerosztálya,

Budapest, VI., Andrassy-út 17.

Hangszer-árjegyzék ingyen és bérmentve.